

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

**HAGYOMÁNY – ÖRÖKSÉG – SZELLEMI KULTURÁLIS
ÖRÖKSÉG
TELEPÜLÉSI ÜNNEPEK ÉS ÚJRAALKOTOTT SZOKÁSOK VIZSGÁLATA
A 21. SZÁZADI BIHARI TÉRSÉGEKBE**

Simon Krisztián

Témavezető: Dr. Lovas Kiss Antal

DEBRECENI EGYETEM

Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

Debrecen, 2015

I. Az értekezés célkitűzése, a téma körülhatárolása

Disszertációmban a hazai etnográfiai hagyomány és a nyugat-európai örökség fogalmának alkalmazhatóságát vizsgálom egyes észak-bihari települések ünnepein és újraalkotott szokásain keresztül. A térség kiválasztásában fontos szempont volt az, hogy ezen a területen a 20. századi történelmi és politikai változások kedvezőtlen gazdasági, ezáltal hátrányos társadalmi helyzetet teremtettek. A lokális társadalmak pedig kialakult periférikus pozíciójuk létrejöttét elsősorban önazonosságuk elvesztésével, elhalványulásával magyarázzák. Identitásuk megerősítését, településükhöz való kötődésüket az ünnepszerevés kialakításával kívánják megteremteni, amelyhez gyakran helyben dokumentált szellemi és tárgyi néprajzi elemek kerülnek felhasználásra. Ahol ilyen kulturális szeletek nem állnak rendelkezésre, ott tudatosan megalkotott ünnepekkel találkozhatunk. A települések ünnepalkotási módozataira viszont jelentős hatást gyakorolnak a 20. század végétől jelentkező, a tömegkommunikáció által (internet, média) közvetített globalizációs trendek. E kulturális tartalmak a már elhalt, majd ismét fókuszpontba került lokális vagy nemzeti (Kárpát-medencei) paraszti kultúra bizonyos szegmenseivel kiegészülve határozzák meg napjaink települési ünnepeit is. Hipotézisem ehhez kapcsolódóan, hogy az ünnepszerevés motívációk és az azokhoz szükséges tárgyi és szellemi kulturális elemek kiválasztásának vizsgálatai a hagyomány és hagyományteremtés etnográfiai fogalmi kereteit meghaladják, és olyan nyugat-európai felhasználási módozatok lelhetőek fel köztük, amelyek az „örökségesítés” folyamatoként értelmezhetőek. E kettős fogalmi bázis kombinációjából alkotta meg az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete a szellemi kulturális örökség fogalmát, és az ahhoz kapcsolódó konvenciót. Disszertációmban bemutatom e definíciót, valamint az UNESCO által létrehozott, szellemi kulturális örökség megőrzéséről szóló egyezmény kistérségi szintű alkalmazhatóságának lehetőségeit.

Előzetes feltevésem vizsgálatát a bihari sárréti Báránd település kenyérfesztiválja, a tőle 10 km távolságra elhelyezkedő Sárrétudvari falunapja, valamint a magyar–román határtól 5 km távolságra lévő észak-bihari Létavértes városának májusi máléifestiválja kapcsán végeztem. Mindhárom település ünnepe eltérő indíttatásból fakad. A bárándi esetben helyi termék jelenik meg fókuszpontban. Létrejöttéhez a közeli Sárrétudvari Falunapok is hozzájárultak, tudniillik a bárándi lakosság irigykedve nézte a falunapi kavalkádot. Így a két, egymáshoz közel fekvő település rendezvényének vizsgálatával a helyi kulturális elemek alkalmazási módjait igyekeztem feltárni, így került kijelölésre második kutatási helyszíneként a

sárrétudvari falunap. A harmadik települési ünnep kiválasztásában fontos tényező volt az identitás kérdése. Létavértes két eltérő társadalmi státusú település összeolvasztásából jött létre 1970-ben, amely kisebb-nagyobb konfliktusokat eredményezett. E helyzet napjainkig érzékelhető, oly módon, hogy a város málfesztiváljának mögöttes motivációiban is fellelhető e konfliktus megoldásának kísérlete.

Értekezésem második részét képezi a 21. század elején felelevenítésre kerülő téli ünnepkörhöz kapcsolódó dramatikus népszokások, a betlehemes játékok elemzése. A bárándi, hosszúpályi és komádi betlehemes csoportok kiválasztását indokolta, hogy a Biharból származó csoportok szinte minden évben részt vesznek a Debreceni Nemzetközi Betlehemes Találkozón, amely a Kárpát-medencében található betlehemes csoportoknak ad megmutatkozási lehetőséget. Ennél fogva az újraszerkesztett szokások számos hatásnak vannak kitéve, úgymint a további betlehemes struktúrák esetleges adaptációja, vagy éppen a szokástól idegen színpadi környezet, amelyben a csoportok bemutatják településük (vagy más tájegységről származó) dramatikus játékát. Hipotézisem ehhez kapcsolódóan az volt, hogy mivel a rekonstruált játékok már nem eredeti társadalmi környezetben és funkcióban jelennek meg, ezért feltehetően a szokásgyakorlások jellegét nagyban meghatározza az azt felelevenítő személyek adott társadalomban betöltött státusa, funkciója. Ezért a népszokások felelevenítésének háttérben rejlő elképzeléseket, valamint a recens szokásgyakorlás jellegét, társadalmi körülményeit is vizsgáltam. Kutatásomat a betlehemes találkozó elemzésével is kibővítettem a dramatikus játékok és az azokat előadó csoportok életére gyakorolt hatása miatt. Aktualitásként jegyezhető meg, hogy Debrecen város vezetősége és a találkozó szervezői az UNESCO szellemi kulturális örökségek megőrzéséről szóló egyezményének jó gyakorlatok regiszterére kívánja felterjeszteni a rendezvényt, így ennek lehetséges módjait, valamint akadályait egyaránt elemeztem.

Értekezésem célkitűzése volt, hogy a hagyomány-örökség problémakört a bihari kistérségek települési ünnepeire, betlehemes szokásaira kiterjesszem oly módon, hogy közben megfelelő vizsgálati módokkal szolgálhassak a 21. századi kulturális jelenségek vizsgálatához. Ehhez járult hozzá a nemzetközi együttműködések és egyeztetéseken alapuló, az UNESCO szellemi kulturális örökségek megőrzéséről szóló konvenciója, amely tág értelmezési keretet nyújthat a magyarországi kistérségek jelenkori vizsgálataihoz.

Doktori disszertációm első részében a hipotézisem vizsgálatához szolgáló terminusok felvezetése szerepelt. Az örökség fogalmát körüljáró második fejezetben az identitást, az emlékezést, a reprezentációt, a néprajzi örökséget, valamint az aktualizálás logikáját ismertetem. Ezt a hagyomány és örökség fogalmak összehasonlítása követi, majd a szellemi

kulturális örökség fogalmának kialakulását, egyezményé szerveződését, nemzetközi és magyarországi működését mutatom be. A tudományos definíciókat felvezető fejezetet a települési ünnepekhez, népszokásokhoz fűződő fogalmi apparátusok, és a vizsgálati módszerként alkalmazott Niedermüller Péter-féle szokáskód-elemzés bemutatása zárja.

A III. fejezet a bihari települések társadalmi-kulturális helyzetét, a települési ünnepek és népszokások korábbi kutatási eredményeit, a létrehozott ünnepek és újraalkotott szokások kiválasztásának körülményeit, valamint az értekezésben alkalmazott kutatási mechanizmust mutatja be.

A települési ünnepekre vonatkozó empirikus adatgyűjtéseimet a IV. fejezet tartalmazza, amelyben a Bárándi Kenyérfesztivál, a Sárrétudvari Falunapok, és a Létavértesi Májusi Málé Fesztivál alkalmi kerülnek részletes elemzésre. Ezt követi az V. fejezetben Báránd, Hosszúpályi és Komádi betlehemeseinek főképp társadalmi és a szellemi kulturális örökségi vizsgálata, valamint a hozzájuk szorosan fűződő Debreceni Nemzetközi Betlehemes Találkozó UNESCO-egyezményének megfeleltetése, nemzetközi regiszterre való felterjesztési lehetőségének feltérképezése.

Az V. fejezetet az értekezés összegezése követi, amely a három települési ünnep, a három betlehemes csoport, valamint a hozzájuk köthető nemzetközi találkozó vizsgálati eredményeit vonultatja fel, illetve hangsúlyozza, hogy napjaink megalkotott ünnepei, szerkesztési motivációi és revival betlehemes szokásai a hazai hagyomány fogalmán túlmenően nemzetközi fogalmi keretbe ágyazottan vizsgálhatóak. Továbbá az UNESCO szellemi kulturális örökségek megőrzésére vonatkozó egyezménye aligha alkalmazható a feltárni kívánt területeken, a kiterjedt kritériumrendszerének, a nemzetközi együttműködéseknek és egyeztetéseknek köszönhetően mégis fontos kutatási alapként szolgál a 21. századi magyarországi kistérségek lokális ünnep- és szokásvizsgálataihoz.

II. Alkalmazott módszerek vázolósa

Értekezésemet a deduktív társadalomtudományi eljárás alapján építettem fel. Az első, elméletalkotási fázisban az örökségesítés lehetséges jelenlétét tételeztem fel a vizsgált ünnepek szerkezetében. A második szakaszban a hipotézisekhez szükséges fogalmak interdiszciplináris bemutatását végeztem el. A kulturális örökség, a hagyomány és szellemi örökség definíciók alapos feltárását a hazai etnográfia, az angolszász kulturális antropológia, a francia etnológia és egyes távol-keleti (japán) tudományos megközelítések, paradigmák vizsgálata tette lehetővé.

Feltevésém elemzésének alapját egyrészt résztvevő megfigyeléssel, strukturálatlan és félig strukturált interjúkészítési technikák segítségével szerzett információim jelentették. Másodlagos forrásként szolgáltak az internetes híradások, a helyi és a regionális írott sajtó és média közleményei, valamint anyaggyűjtésemet segítették az általam készített és néhány magángyűjteményből származó fényképes felvételek.

Az étikus perspektívából végzett résztvevő megfigyeléseim során a hagyomány és örökség fogalomkörébe tartozó szellemi kulturális elemeket, folyamatokat sikerült feltárnom. A Bárándi Kenyérfesztiválon, a Sárrétudvari Falunapokon, valamint a Létavértesi Májusi Málé Fesztiválon egymást követő két alkalommal lehettem jelen 2013-ban és 2014-ben. Ezzel szemben a nemzetközi betlehemestálalkozón már 2008 óta folyamatosan részt veszek egyetemi hallgató társaimmal, dr. Lovas Kiss Antal egyetemi docens vezetésével, amely során a látogatókkal és a résztvevő csoportok tagjaival készültek interjúk. Az ott szerzett adatok disszertációm további forrásául szolgáltak.

Az ünnepek szervezőivel való beszélgetéseim során kérdéseim az ünnepek szervezésének körülményeire, mögöttes gondolatvilágukra (ideológia), további szervezőire, résztvevőikre, műsorszerkesztési elveire, a programelemeinkben esetlegesen fellelhető szellemi kulturális örökség elemek felhasználásaira vonatkoztak. A betlehemes csoportok kutatása során a felelevenítés okát, esetleges történetét, kutatását, a nemzetközi találkozókon való részvételük motivációját, a szokásgyakorlásban résztvevő személyek lokális társadalmukban betöltött szerepét, státusát igyekeztem feltérképezni.

Gyűjtött adataimat a Niedermüller Péter (1981) által meghatározott szokáskódok vizsgálati módszerének segítségével értelmeztem és elemeztem. Az ünnepeken fellelhető személyek, akusztikus, kinezikus, tárgyi, testi, szöveg- és vizuális kódok, növényi és állati jelképek, valamint tér és idő funkcióinak vizsgálata megfelelő támpontot nyújtott a szellemi

kulturális örökségek fellelhetőségének feltérképezéséhez, illetve a megszerkesztett ünnepek és újra felelevenített betlehemesek örökség- és hagyománydefiníciók általi tudományos alkalmazhatóságához.

Értekezésemben a néprajzi jelenkorkutatás azon alapelvét alkalmaztam, amely az adott kulturális elemeket nem reliktumként (a többé-kevésbé zárt rendszernek tekintett népi kultúrában betöltött szerepe értelmében és súlyában értelmezve), annak idegenségében, a további kulturális elemek kontrasztjaként, hanem azokkal összefüggésben vizsgálja, azaz a jelenkor kulturális összefüggéseit – ahol ez lehetséges – a maguk történetiségében, múltjukkal együtt szemléli.

III. Az értekezés új tudományos eredményeinek tézisszerű felsorolása

1. A Bárándi Kenyérfesztivál vizsgálatok az örökség-hagyomány diskurzuselemzésében alkalmazott tudományos módszereim a kutatás során felállított hipotézisemet támasztották alá. Az esemény ünnepszerkesztési motivációjában gazdasági és politikai haszonszerzésre irányuló törekvések bújnak meg, míg a helyi előállítású bárándi kenyér a hagyományörző szerepbe öltöztetett rendezvény referenciapontjaként szolgál. A Niedermüller Péter-féle szokáskód-elemzési módszer világított rá arra, hogy az eseményen felhasznált kulturális megnyilvánulások nagy része tulajdonképpen a márkázási funkciót látják el. Az itt felsorakoztatott kódok között azonban nem jelenik meg olyan, a szellemi kulturális örökség által meghatározott készség- és tudásrendszer, amely a termelés, az alkotás folyamatait mutatná, hanem az elkészült produktumra irányul figyelem. Ennek megfelelően az UNESCO nemzetközi egyezményének alkalmazása nem lehetséges a fesztivál kapcsán. Vizsgálatom ugyanakkor a kutatás során felállított hipotézisemet támasztotta alá. A rendezvényen számos gazdasági (turizmus) és politikai (identitás) haszonszerzésre irányuló törekvés jelenik meg. Örökségesítő folyamatok bújnak meg az esemény felépítésében, ahol az egyes tárgyi és szellemi kulturális elemek tudatos szelekció által jelennek meg.
2. A Létavértesi Májusi Málé Fesztivál egy egyéni emlékezetből származó paraszti összejövétel személyes (szubjektív) konstrukciójának megvalósulása. Nem egyszerűen szórakozási alkalom, hanem megalkotott szokásesemény, amelynek esszenciáját a közös munkavégzés (sütés, főzés), és a hagyományokra történő hivatkozás adja. Szerepe, hogy

a hagyományos paraszti társadalom kulturális elemeit – kiscsoportos vagy közösségi szinten – olyan módon mutassa meg, hogy a dokumentált (gyűjtött) szellemi és tárgyi produktumoknak ne feltétlen eredeti formájuk, esztétikai minőségük jelenjen meg, hanem az azok létrehozásához szükséges tudás kerüljön elsajátításra és használatra, azaz a múltbéli tudás a jelenben kapjon önigazolást. Ehhez kiemelt jelentőségű a paraszti életmódra való hivatkozás, amely a kollektív emlékezés ünnepét teremti meg fesztiváli keretben, az ötletgazda egyéni emlékezete alapján. Az együttes ünneplés (ünnepszerűség) ugyanakkor a város létrejöttét jelentő, két település 1970-es összeolvastásából eredő vélt, vagy valós társadalmi ellentétek megoldását is célozza. Ilyen formán az örökségítés (szimbolikus) politikai haszonszerzésre irányuló alkalmazhatósága rajzolódik ki, hiszen a felvonultatott tárgyi és szellemi kulturális elemek a lokális egységesítés törekvéseit, az összetartozás érzésének erősítését célozzák. Mégis a máléfesztivál egy meghatározott, szubjektív szempontok alapján kiválasztott és kreált, szimbolikus természettel felruházott kulturális szegmensek (málé és a hagyományörző cselekvések) halmaza, amely viselkedési normák (a nagylétai és vértesi egyaránt tekintendő létavértésinek) bevésésére törekszik. E politikai célkitűzés a hobsbawm-i hagyományteremtés folyamatát idézi az ünnepszerkesztési motiváció kutatása során.

3. Az értekezés harmadik, falunapokra vonatkozó kutatása a Sárrétudvari Falunapokra irányult. A rendezvény jellegzetességét adja, hogy a média által hangsúlyozott és közvetített trendek, a lokális tárgyi vagy szellemi kulturális elemek közül túlsúlyba kerültek a globális összetevők. Tulajdonképpen alig található meg a falunapban olyan programpont, amely a Sárrétre vagy – szűkebben véve – Sárrétudvari településére jellemző lenne, még a deklaráltan településtörténeti arculat sem tükrözi a programok ilyen irányú súlyozását. Ennek oka abban lehet fel, hogy a szervező (a települési önkormányzat és a helyi civil szervezetek) nem az előadások hagyományosságát, autentikusságát, hanem a lakosok értékrendjének való megfelelést célozzák meg. A szokáskódok szemrevétele ugyanakkor a szellemi kulturális örökségre vonatkozóan fontos szempontokra hívja fel a figyelmet. Ugyan az örökség fogalma a folyamatos átadásban nem mérhető, hiszen már egy eltűnt elem újbóli felhasználását járja körül, tudományos, gazdasági vagy politikai haszon megállapításának céljából. A falunap viszont nem egy már korábban elhalt szokás alapján jött újra létre, hanem a település közösségi alkalmainak hiányát hivatott pótolni, így olyan társadalmi ünnepként kap

értelmet, amely a jelen divatjaiból, trendjeiből, kulturális megnyilvánulásából építkezik, így e tulajdonsága megfeleltethető a szellemi kulturális örökség fogalmának. Nem úgy, mint a felülről irányított rendezvényi jellege, amelyet viszont a lakosság nem csak legitimál, hanem befolyásol és alakít is, ám múltbéli hagyományainak, szokásainak nem szentel bővebb figyelmet (tudatosítás). Szokáskódjaiban tehát a 21. századi trendek érvényesülnek. A kisebb mértékben jelen lévő szellemi kulturális örökségelemek egy lokális közművelődési és szórakoztató programsorozat, vagy vásáros rendezvény elemeiként mutatkoznak meg, identitásteremtő vagy -fenntartó szerepkör nélkül. Funkciói pedig sem a hagyomány, sem a szellemi kulturális örökség fogalmával nem egyeztethetőek össze, viszont az eseménysor szerkezetében a lokalitás hangsúlyozására törekszik az ünnepszerűség kialakításával.

4. A bihari betlehemes játékok kutatása során korábban megszűnt, majd újra felelevenített népszokások kerültek fókuszpontba. Hipotézisként merült fel, hogy a revival szokások újra gyakorlatba való emeléséért felelős személyek társadalmi szerepe, státusa, foglalkozása, hagyományokról való elképzelései nagyban befolyásolják a szokásgyakorlás jellegét. A bárándi, hosszúpályi és komádi betlehemes csoportok vezetői kivétel nélkül óvoda- és iskolapedagógusok, akik munkájuk során kerültek kapcsolatba a már elfeledett dramatikus szokással. Mindhárom csoport tagjai kisgyermekek, akik a pedagógusuk oktatási módjai révén találkoztak a betlehemes játékokkal. A három csoport gyakorlásának társadalmi befogadottsága eltérő. A bárándi betlehemes azonban nem tört meg az iskolából való kilépéssel. Az azóta már felnőtt személyek napjainkban is gyakorolják a szokást családokhoz, magánszemélyekhez való eljárással. A másik két csapat ellenben csak a különféle szociális és kulturális intézményeknél szerepelnek. Mindhárom betlehemes dramaturgiája kapcsán jegyezhető meg, hogy saját falujuk, városuk betlehemesét adják elő, korábbi gyűjtések alapján. A csoportvezetők viszont a játék struktúrájában saját belátásuk szerint, valamint a színpadi követelményeknek megfelelő szempontok felállításával változtatásokat is végeznek. A bárándi, hosszúpályi és komádi betlehemes csoportok továbbá szinte minden évben megjelennek a Debreceni Nemzetközi Betlehemes Találkozón, amely a Kárpát-medencei dramatikus játékok legnagyobb fórumának is tekinthető. Amellett, hogy a rendezvény a játékok felelevenítésében elodázhatatlan eredményeket produkál, a szokás gyakorlásától több idegen funkció is megjelenik. Aktualitása, hogy a szervezők,

valamint a város vezetősége az UNESCO legjobb megőrzési gyakorlatok listájára kívánja felterjeszteni az eseményt.

5. A Debreceni Nemzetközi Betlehemes Találkozó vizsgálata során megállapítottam, hogy a szervezők felterjesztési szándéka az UNESCO egyezményének kevésbé felelnek meg. Hangsúlyozom, hogy maga az esemény a folklorizmus egyik tipikus példája, amely során az alulról szerveződő betlehemes csoportok már nem a hagyományos (azaz nem az 1940–50-es években lévő) társadalmi közegbe épülnek be, így jelenlétük valamiféle társadalmi-kulturális űrt kíván betölteni. Az esemény egy felülről jövő kezdeményezés és szervezés eredménye, amelynek célirányultsága ugyan a betlehemes szokásának újra gyakorlatba tétele, hangsúlyozása és tudatosítása nemzetközi keretben, ám a regiszterre való felkerülés mögött mégsem a szokást gyakorlók, hanem az eseményt szervezők szándéka áll. A találkozó felterjesztésének szempontjából nehézséget jelent, amikor egy adott csoport nem a saját betlehemeseit vonultatja fel a színpadon (pl.: bonyhádi gimnazisták halmi betlehemes 2012-ben). E vitatott szempontok tisztázásával viszont (a felterjesztést ne csak a szervezők, vagy a városi rangú személyek, intézmények, hanem a résztvevő csoportok is támogassák) a Debreceni Nemzetközi Betlehemes Találkozó nagy eséllyel számolhat a legjobb megőrzési gyakorlatok listájára való felkerüléssel. Hatékonysága a szokásgyakorlás tudatosítása okán elvitathatatlan. Amellett, hogy több betlehemes köszönheti neki újraéledését, számos szokás egyszerre jelenik meg a rendezvényen, amely a szellemi kulturális örökség hordozóit egymáshoz közelebb hozza, szokásaik megismertetését irányozza elő, egymással való interakciójuk, eszmecseréjük pedig a szokás éltetésének erősítését, tudatosítását, következtetések levonását eredményezi. Ilyenformán nemzetközi tapasztalatcsere lehetőségét foglalja magában, a regionális, szubregionális együttműködést lehetővé téve.
6. Vizsgálataimból az a következtetés vonható le, miszerint a már letűnt paraszti kultúra tárgyi és szellemi javainak megjelenítésében csupán mögöttes irányultságok, a hagyományokról kialakult képzetek fejeződnek ki, amelyek az ünnepek megszerkesztésére, tartalommal való megtöltésére szolgálnak. Értekezésemben nyilvánvalóvá vált, hogy az UNESCO-s irányelvek és kategóriák a települési ünnepek kapcsán kevésbé alkalmazhatóak. Ezek mégis megkerülhetetlennek látszanak vizsgálataink szempontjából, hiszen azok a szellemi kulturális örökségelemek kerülnek az elemzett települési ünnepek középpontjába, amelyekre az egyezmény alapjai is

illeszkednek, védelmi céljai irányulnak. Kijelenthető, hogy a Niedermüller Péter által vázolt szokáskód-értelmezés módszertanának segítségével kimutathatóak az örökségesítés és a hagyományteremtés folyamatai a 21. századi bihari kistérségi ünnepkonstrukciók során. Hangsúlyozom, hogy bár a nyugat-európai „örökség”, valamint a hazai „hagyomány” kulcsváltozókként értelmezett fogalmai ugyan eltérő tudományos felfogást tükröznek a kulturális örökségek alkalmazására és felhasználására vonatkozóan, mégis egymást kiegészítve komplex kutatási metódust és szemléletet jelentenek a 21. századi kistérségi megalkotott ünnepek illetve az újraalkotott szokások vizsgálataiban.

IV. Az értekezés tárgyában megjelent és igazoltan kiadásra elfogadott publikációk

1. Struktúra a bihari betleheemes játékokban – különös tekintettel a hosszúpályi betleheemesre. In.: Bihari-Horváth László (szerk.): A pályi parasztság hagyományos kultúrája. Néprajzi gyűjtések és kutatási eredmények Hosszúpályiból. Észak-Bihar néprajza I. Hosszúpályi. 2010. 119-127.
2. Szokásrekonstrukció, revival, motivációk – Bihari betleheemes játékok újrafelfedezése. *Ethnica* XV/2. 2013. 25-30.
3. Falunap és lokális szellemi kulturális örökség Sárrétudvariban. A Bocskai István Múzeum Évkönyve 1. Hajdúszoboszló. 2014. 126-143.
4. Megalkotott ünnepek szellemi kulturális örökségi felhasználása – A Bárándi Kenyérfesztyvál. A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 2015. (megjelenés alatt).
5. Szellemi kulturális örökségi elemek felhasználása a Létavértesi Májusi Málé Fesztiválon. DOSZ Online kiadás (megjelenés alatt, várható: 2015. szeptember)

V. Az értekezés tárgyában tartott konferencia előadások

1. Hagyomány és örökség szemléletek a 21. századi bihari települési ünnepek vizsgálatában.
Elhangzott: A néprajztudomány sokszínűsége és helye a társadalomtudományok rendszerében. Intercisa Múzeum, Dunaújváros. 2015. június 4.
Szervező: Intercisa Múzeum, Dunaújváros

2. Hagyomány – Szellemi kulturális örökség – identitás: Létavértesi Májusi Málé Fesztivál.
Elhangzott: Doktoranduszok Országos Szövetsége, Tavaszi Szél 2015. konferenciája. Eszterházy Károly Főiskola, Eger. 2015. április 10.
3. Hagyományteremtés, revival mozgalmak az Észak-bihari konvergencia régiókban. Elhangzott: Debreceni Egyetem, Régió és Regionalitás Workshop, Debrecen, 2013. Szervező: Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola.
4. A szellemi kulturális örökség alkalmazhatóságának szinterei a bihari konvergencia régiókban a XXI. század elején. Elhangzott a zabolai Fialat Néprajzkutatók X. Szemináriumán. Zabola (Románia), 2013. augusztus 07. Szervező: Csángó Múzeum – Zabola.

VI. A szerző további, megjelent vagy igazoltan kiadásra elfogadott publikációi

1. A Debrecenben rendszeresen megrendezett táncházak kapcsolati hálója (1974-2011). *Ethnographia* 126. évf. 2015/2. 211-230.
2. A debreceni amatőr néptáncegyüttesek táncházakban való részvétele. *Tánc tudományi Közlemények*. 2014/1. 69-79.
3. Vallásos népszokások Vámszer Géza életművében. In. Bartha Elek – Csiszár Imre – Forisek Péter (szerk.): Ünnepek, ünnepkörök történelmi és néprajzi vonatkozásai. *Studia Folkloristica et Ethnographica* 57. Debrecen. 160-166.
4. A Debrecenben rendszeresen megrendezett táncházak kapcsolati hálója a kezdetektől napjainkig (1974-2009). In.: Bolvári-Takács Gábor (szerk.): Táncművészet és Tudomány. A Magyar Táncművészeti Főiskola kiadványsorozata V. Kultúra – érték – változás a táncművészetben, a táncpedagógiában és a tánc kutatásban. III. Nemzetközi Tánc tudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Főiskolán 2011. november 11-12. 188-192.
5. Táncházak Debrecenben (1974-2009). *Szkhion* 2012/2. 111-118.
6. A színjátszás megjelenése Apc hagyományos szokásrendszerében (1922-1948). In.: Bihari-Horváth László (szerk.): Az apci parasztkrónika. Egy heves megyei lokális közösség korrajza Kovács Imre önéletírásában. A Hatvany Lajos Múzeum füzetek 19. Hatvan. 22-35.

7. A Biharkeresztesi Művelődési Házban rendezett bálók (1947-1967). In.: Notitiae Iuvenum II. Tanulmányok Ujváry Zoltán 80. születésnapja alkalmából. Debrecen. 141-152.
8. Amatőr együttesek tánc házzal való viszonya. A debreceni és kolozsvári kérdőíves felmérések összehasonlító vizsgálata. Ilyés Sándor - Jakab Albert Zsolt (szerk.): Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 21. Kulturális gyakorlat és reprezentáció. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2013. (megjelenés alatt)

VII. A szerző további konferencia előadásai

1. Az amatőr néptánc együttesek és tánc házak kapcsolatrendszere Kolozsváron. Elhangzott: Kulturális gyakorlat és reprezentáció – a Kriza János Néprajzi Társaság vándorkonferenciája, Székelyudvarhely (Románia), 2013.04.19.
2. Vallásos népszokások Vámszer Géza hagyatékában. Elhangzott: Ünnepek, ünnepkörök történelmi és néprajzi vonatkozásai. Debrecen Egyetem. Szervező: Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola. 2012. december 14.
3. Debreceni tánc házak. Elhangzott: Táncantropológiai és táncfolklorisztikai intenzív kurzus, Szegedi Tudományegyetem. Szervező: Szegedi Tudományegyetem, Néprajzi és Kulturális Antropológia Tanszék. 2011. december 6. Szeged.
4. A Debrecenben rendszeresen megrendezett tánc házak kapcsolati hálójának kezdeteitől (1974) napjainkig (2009). Elhangzott: 2011. évi Martin ülészak. Szervező: Zenetudományi Intézet, Budapest. 2011. november 23. – Martin Díj átvétele.
5. A Debrecenben rendszeresen megrendezett tánc házak kapcsolati hálójának kezdeteitől (1974) napjainkig (2009). Elhangzott: KULTÚRA – ÉRTÉK – VÁLTOZÁS a táncművészetben, a táncpedagógiában és a tánc kutatásban. Szervező: Magyar Táncművészeti Főiskola. Budapest. 2011. november 11.

Nyilvántartási szám: DEENK/137/2015.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Simon Krisztián
Neptun kód: GMSCG0
Doktori Iskola: Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10039184

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű könyvrészlet(ek) (1)

1. **Simon K.:** Struktúra a bihari betlehemes játékokban - különös tekintettel a hosszúpályi betlehemesre.
In: A pályi parasztság hagyományos kultúrája : Néprajzi gyűjtések és kutatási eredmények Hosszúpályiból. Szerk.: Bihari-Horváth László, A Hosszúpályi Kultúrájáért Alapítvány, Hosszúpályi, 119-126, 2010. ISBN: 9789638897107

Magyar nyelvű tudományos közlemény(ek) hazai folyóiratban (2)

2. **Simon K.:** Falunap és lokális szellemi kulturális örökség Sárrétudvariban.
Bocskai István Múz. Évkv. 1, 126-142, 2014. ISSN: 2415-8933.
3. **Simon K.:** Szokásrekonstrukció, revival, motivációk: Bihari betlehemes játékok újrafelfedezése.
Ethnica. 15 (4), 25-30, 2013. ISSN: 1419-8177.

Nem tudományos folyóiratközlemények (1)

4. **Simon K.:** Megalkotott ünnepek szellemi kulturális örökségi felhasználása: A Bárándi Kenyérfesztivál.
Debr. Déri Múz. Évkv. Megjelenés alatt, 2015. ISSN: 0418-4513.

További Közlemények

Magyar nyelvű könyvrészlet(ek) (3)

5. **Simon K.:** A Debrecenben rendszeresen megrendezett táncházak kapcsolati hálója a kezdetektől napjainkig (1974-2009).
In: Kultúra - érték - változás a táncművészetben, a táncpedagógiában és a tánc kutatásban : III. Nemzetközi Tánc tudományi Konferencia a Magyar Táncművészeti Főiskolán. 2011. november 11-12. Ed.: Gábor, Fügedi János, Mizerák Katalin, Németh András, Magyar Táncművészeti Főiskola, Budapest, 188-191, 2013. ISBN: 9789638514462
6. **Simon K.:** A színjátszás megjelenése Apc hagyományos szokásrendszerében (1922-1948).
In: Az apci parasztkrónika. Szerk.: Bihari-Horváth László, Hatvany Lajos Közérdekű Muzeális Gyűjteménye, Hatvan, 22-35, 2012. ISBN: 9789638892423
7. **Simon K.:** A Biharkeresztesi Művelődési Házban rendezett bálók (1947-1967).
In: Tanulmányok Ujváry Zoltán 80. születésnapja alkalmából. Szerk.: Kavecsánszki Máté, Szászfalvi Márta, Kapitális Kft., Debrecen, 141-152, 2012. ISBN: 9789630831291

Magyar nyelvű közlemény(ek) hazai folyóiratban (2)

8. **Simon K.:** A Debrecenben rendszeresen megrendezett táncházak kapcsolati hálója (1974-2011).
Ethnographia. 126 (2), 211-230, 2015. ISSN: 0014-1798.
9. **Simon K.:** A debreceni amatőr néptáncgyűttesek táncházakban való részvétele.
Tánc tud. Közl. 6 (1), 69-79, 2014. ISSN: 2060-7148.

Ismeretterjesztő, népszerűsítő cikk(ek) (1)

10. **Simon K.:** Táncházak Debrecenben (1974-2009).
Szkhologion. 10 (2), 111-118, 2012. ISSN: 1785-0479.

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2015.06.30.

